

ADRIANA MERTA-STASZCZAK

DOTACJE UNIJNE I REGIONALNE W ODNOWIE OBSZARÓW WIEJSKICH NA DOLNYM ŚLĄSKU W LATACH 2009-2014

Słowa kluczowe: *Dolny Śląsk, obszary wiejskie, dotacje unijne i regionalne, gminy, organizacje pozarządowe, rozwój wsi, odnowa wsi*

STRESZCZENIE

Celem artykułu jest analiza podstawowych programów i konkursów skierowanych do gmin oraz organizacji pozarządowych w celu poprawy warunków życia na dolnośląskiej wsi. Związane one zostały z ideą odnowy terenów wiejskich, a finansowanie pochodziło zarówno z dotacji unijnych jak i regionalnych. Omówiona została również rola i udział jednostek samorządowych oraz inicjatyw społecznych w pozyskiwaniu środków na przedsięwzięcia związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkańców w dostępie do obiektów użyteczności publicznej, takich jak świetlice i biblioteki, rozwojem infrastruktury i zaplecza turystycznego oraz ochrony dziedzictwa kulturowego.

ADRIANA MERTA-STASZCZAK

UNION AND REGIONAL SUBSIDY IN THE RENEWAL OF RURAL AREAS IN LOWER SILESIA IN THE 2009-2014

Keywords: *Lower Silesia, rural areas, regional and EU subsidies, communes, non-governmental organizations, rural development, rural renewal*

SUMMARY

The objective of the study is to analyze basic programs and competitions addressed to communes and non-governmental organizations to encourage improvements living conditions in rural areas in Lower Silesian. Programmes have been associated with the idea of rural renewal, and funding came from EU and regional subsidies. The article describes the role and participation of local government units and social initiatives in raising funds for projects related to meeting the needs of the members of the community in access to public facilities such as community centers or libraries, development of infrastructure and tourist facilities and cultural heritage protection.

SŁAWOMIR ZAWISZA, KAMIŁA BUCZKOWSKA

OCENA DZIAŁALNOŚCI AGROTURYSTYCZNEJ W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM NA TLE INNYCH REGIONÓW POLSKI

Słowa kluczowe: obszary wiejskie, rozwój, agroturystyka, województwo kujawsko-pomorskie

STRESZCZENIE

W pracy dokonano oceny działalności agroturystycznej w województwie kujawsko-pomorskim. Analizy zostały wykonane na przełomie 2014 oraz 2015 roku i dotyczyły lat 2010-2015, z uwzględnieniem danych porównawczych z okresu 1998-2007. Z badań wynika, że województwo kujawsko-pomorskie posiada walory przyrodnicze i obiekty turystyczne, które warte są uwagi i zainteresowania ze strony turystów. Jednak pod względem liczby gospodarstw agroturystycznych zajmuje dopiero 13 miejsce w kraju oraz 10 miejsce pod względem liczby turystów korzystających z noclegów w ogóle. Potencjał rolniczy województwa powoduje, że jest ono predysponowane do rozwoju działalności rolniczej. Jednocześnie na terenach atrakcyjnych turystycznie, w mniejszych gospodarstwach, można wykorzystać te walory do uzyskiwania dodatkowych dochodów dzięki przyjmowaniu turystów. W województwie kujawsko-pomorskim najwięcej gospodarstw agroturystycznych występuje w powiatach: tucholskim (85), świeckim (44), brodnickim (33), bydgoskim (29) i żnińskim (27).

SŁAWOMIR ZAWISZA, KAMIŁA BUCZKOWSKA

EVALUATION OF AGRI-TOURIST ACTIVITIES IN KUYAVIAN-POMERANIAN VOIVODESHIP IN COMPARISON WITH OTHER REGIONS OF POLAND

Keywords: rural areas, development, agri-tourist, Kuyavian-Pomeranian Voivodeship

ABSTRACT

The article presents evaluation of agri-tourist activities in Kuyavian-Pomeranian Voivodeship the analyses were performed at the turn of 2014 and 2015 and they cover the years 2010-2015, including comparative data from 1998-2007. The results of investigations show that in Kuyavian-Pomeranian Voivodeship there are many areas of natural value with tourist objects which are worth interest and attention of visitors. However, in terms of the number of agri-tourist farms the province is only on the 13th position in Poland and 10th position in terms of the number of tourists who use accommodation, altogether. Due to the agricultural potential of the province it is predisposed to development of agricultural activities. At the same time, these natural values can be used by smaller farms to make additional profits by accommodating tourists. The majority of agri-tourist farms in Kuyavian-Pomeranian Voivodeship can be found in the following districts: tucholski (85), świecki (44), brodnicki (33), bydgoski (29) and żniński (27).

MONIKA PUCHALSKA

EFEKTYWNOŚĆ WYKORZYSTANIA CZYNNIKÓW PRODUKCJI W INDYWIDUALNYCH GOSPODARSTWACH ROLNYCH WEDŁUG TYPÓW I REGIONÓW FADN

Słowa kluczowe: czynniki produkcji, efektywność, produktywność, dochodowość, FADN

STRESZCZENIE

Celem artykułu było określenie efektywności wykorzystania czynników produkcji w indywidualnych gospodarstwach rolnych przy uwzględnieniu regionów FADN i typów rolniczych gospodarstw rolnych. Próba badawcza obejmowała 12 117 indywidualnych gospodarstw rolnych. Z przeprowadzonych badań wynika, iż potencjał produkcyjny gospodarstw, produktywność czynników produkcji oraz ich dochodowość jest zróżnicowana regionalnie i w zależności od typów rolniczych gospodarstw rolnych. W 2013 roku regiony Pomorze i Mazury oraz Wielkopolska i Śląsk osiągnęły wyższą produktywność i dochodowość pracy w porównaniu do regionów Polski wschodniej. Analiza typów rolniczych wskazała, że gospodarstwa specjalizujące się w uprawach ogrodniczych osiągnęły najwyższą produktywność i dochodowość ziemi i kapitału. Ekonomiczna wydajność i dochodowość pracy kształtowała się na wyższym poziomie w gospodarstwach nastawionych na chów zwierząt ziarnożernych.

MONIKA PUCHALSKA

EFFICIENCY OF PRODUCTION FACTORS IN FAMILY FARMS BY FADN TYPES AND FADN REGIONS

Keywords: production factors, efficiency, productivity, profitability, FADN

SUMMARY

The aim of the paper was to measure the efficiency of production factors in family farms. Agricultural holdings were grouped according to types of farming and FADN regions. The study was conducted in 12 117 family farms. The results show that the production potential, productivity and profitability varied regionally and by types of farming. In 2013 Pomorze i Mazury and Wielkopolska i Śląsk regions reached higher productivity and profitability of labor than Eastern Regions of Poland. The highest level of productivity and profitability of both: land and capital can be observed in farms specialized in horticultural production. The economic efficiency and profitability of labour was the highest in grainvores farms.

MICHAŁ FIGURA

WPLYW NASTAWIENIA PRODUKCYJNEGO GOSPODARSTWA ROLNEGO NA ODŁOGOWANIE GRUNTÓW

Słowa kluczowe: *odłogowanie gruntów, typ rolniczy, system Polski FADN*

STRESZCZENIE

W pracy, wykorzystując dane Polskiego FADN z 2012 roku, podjęto problem wpływu nastawienia produkcyjnego gospodarstwa rolnego na odłogowanie gruntów.

Przeprowadzona analiza wykazała, że typ rolniczy gospodarstwa wywiera wpływ na pozostawianie ziemi bez uprawy. Największy problem odłogowania gruntów dotyczy gospodarstw zaliczanych do dwóch typów rolniczych, tj. „Uprawy ogrodnicze” oraz „Uprawy trwałe”. Grunty odłogowane będące w posiadaniu tych typów gospodarstw w analizowanym roku stanowiły prawie 2/3 (65,4%) odłogów w Polsce. Najmniejszy odsetek odłogów stanowiły grunty rolne bez upraw w gospodarstwach rolnych wyspecjalizowanych w chowie krów mlecznych.

MICHAŁ FIGURA

THE INFLUENCE ATTITUDES FARM PRODUCTION ON SET-ASIDE LAND

Keywords: *set-aside, type of farm, Polish FADN system*

SUMMARY

The study, using data from the Polish FADN 2012, discusses the problem of the influence of attitudes farm production on set-aside land. The analysis showed that the type of farming household has an effect on leaving land without cultivation. The biggest problem concerns the set-aside land holdings belonging to the two types of farming, ie. „Horticultural crops” and „Permanent crops”. Land set aside in the possession of these types of farms in the reporting year accounted for nearly 2/3 (65.4%) of fallow land in Poland. The smallest percentage of fallow agricultural land were no crops on farms specialized in the dairy cows.

PAWEŁ BOCZAR

KONKURENCYJNOŚĆ W PRODUKCJI PSZENICY NA ŚWIECIE – WYBRANE ELEMENTY

Słowa kluczowe: *konkurencyjność, koszty produkcji, pszenica*

STRESZCZENIE

Celem opracowania była analiza kosztów produkcji pszenicy w wybranych gospodarstwach głównych graczy rynkowych oraz uzyskanego wyniku finansowego. Wśród analizowanych kosztów wyróżniono koszty bezpośrednie, operacyjne, ziemi oraz pozostałe. W opracowaniu wykorzystano dane z bazy agri benchmark za okres 2011-2013. Z dokonanej analizy wynikało, że w większości analizowanych gospodarstw (poza gospodarstwem z Rosji i Ukrainy) koszty bezpośrednie przypadające na 1 tonę plonów kształtowały się na zbliżonym poziomie. Główne różnice wystąpiły przy kosztach operacyjnych oraz kosztach ziemi.

PAWEŁ BOCZAR

COMPETITIVENESS IN WHEAT PRODUCTION IN THE WORLD – SELECTED ELEMENTS

Keywords: *competitiveness, production costs, wheat*

SUMMARY

The aim of the study was to analyze wheat production costs in selected farms of the main players in the market and the achieved financial result. The analyzed costs are divided into direct costs, operational, land and other costs. The study used data from an agri benchmark database for the period of 2011-2013. It resulted that in most of the analyzed farms (except farm from Russia and Ukraine) direct costs for 1 ton yields remained at a similar level. The main differences was in operating costs and the cost of land.

HENRYK BURCZYK

PRZYDATNOŚĆ WYBRANYCH ODMIAN ŻYTA UPRAWIANEGO W POPLONACH OZIMYCH DO PRODUKCJI BIOGAZU

Słowa kluczowe: *poplony ozime, odmiany żyta, plony biomasy, wydajności biogazu*

STRESZCZENIE

Celem badań było porównanie przydatności trzech odmian żyta typu zielonkowego (Pastar, Sellino, Magnifico) z odmianą żyta typu chlebowego (Horyso) uprawianych w poplonach ozimych do produkcji biomasy na biogaz. Doświadczenia polowe przeprowadzono w latach 2011-2013 w Zakładzie Doświadczalnym Stary Sielec na glebach średniej przydatności rolniczej o dobrej zasobności w składniki pokarmowe, w rejonie o małej ilości opadów atmosferycznych (<550 mm).

Na podstawie uzyskanych wyników badań można rekomendować do produkcji biomasy na biogaz w poplonach ozimych zarówno dobrze plonujące odmiany żyta typu zielonkowego jak też typu chlebowego. Plony biomasy oraz wydajności biogazu z 1 ha zależą od genetycznie uwarunkowanej plenności, a nie od typu użytkowego odmiany.

HENRYK BURCZYK

SUITABILITY OF SELECTED VARIETIES OF WINTER RYE FOR PRODUCTION OF BIOGAS

Keywords: *winter catch crop, rye varieties, biomass yield, biogas efficiency*

SUMMARY

The purpose of the study was to compare the suitability of three varieties of rye for silage (Pastar, Sellino, Magnifico) with grain rye (Horyso) grown as a winter catch crop intended for biomass. Field experiments were conducted between 2011-2013 at the Zakład Doświadczalny Stary Sielec experimental unit, using medium class agricultural soils of good nutritional content located in the region of limited rainfall (<550 mm).

On the basis of results obtained, winter rye can be recommended as a source of biomass for the production of biogas both as regards high yield rye for silage and grain rye. The yield of biomass and biogas efficiency per one hectare depend on the genetically conditioned fertility rather than the type of variety grown.

ARKADIUSZ PIWOWAR

ŚRODKI BIOLOGICZNE I BIOTECHNICZNE W PRODUKCJI ROŚLINNEJ

Słowa kluczowe: *bionawozy, biopestycydy, rolnictwo*

STRESZCZENIE

W niniejszej pracy przedstawiono rodzaje i przykłady środków biologicznych i biotechnicznych, wykorzystywanych w produkcji roślinnej. Jak wynika z analiz, na polskim rynku dostępnych jest wiele krajowych i zagranicznych biopestycydów i bionawozów, które mogą być alternatywą lub uzupełnieniem dla tradycyjnych agrochemikaliów, tj. pestycydów oraz nawozów mineralnych. W dotychczas przeprowadzonych badaniach naukowych brak jest jednoznaczności odnośnie wymiernych pozytywnych efektów stosowania niektórych bionawozów w produkcji rolnej.

ARKADIUSZ PIWOWAR

BIOLOGICAL AND BIOTECHNICAL PRODUCTS IN PLANT PRODUCTION

Keywords: *biofertilizers, biopesticides, agriculture*

SUMMARY

This study presents types and examples of biological and biotechnical products used in plant production. As the analyses show, there is a number of national and international biopesticides and biofertilizers on the Polish market, which can be an alternative or a supplement for traditional agrochemicals, that is pesticides and mineral fertilizers. When it comes to research studies conducted so far there is no clarity regarding positive effect of using some biofertilizers in agricultural production.

MAGDALENA SZULC, JOANNA SOBCZAK, EWA MATYJASZCZYK

PORÓWNANIE KOSZTÓW ZABIEGÓW OCHRONY JABŁONI PRZED PRZĘDZIORKIEM OWOCOWCEM I OWOCÓWKĄ JABŁKÓWECZKĄ PRZY WYKORZYSTANIU RÓŻNYCH ŚRODKÓW

Słowa kluczowe: *substancje czynne pochodzenia chemicznego i naturalnego, ochrona, jabłoń, koszty zabiegów ochronnych, owocówka jabłkóweczka, przędziorek owocowiec*

STRESZCZENIE

Przeprowadzono badanie przeglądowe kosztów zabiegów ochrony jabłoni przed przędziorkiem owocowcem (*Metatetranychus ulmi*) i owocówką jabłkóweczka (*Laspeyresia pomonella*). Zestawiono i porównano środki ochrony roślin zawierające substancje czynne pochodzenia naturalnego i chemicznego. Badanie kosztów zabiegów ochrony jabłoni, biorąc pod uwagę 15 środków, nie potwierdza tezy, że ochrona przy użyciu substancji chemicznych jest tańsza, niż stosowanie substancji pochodzenia naturalnego. Środki zawierające substancje pochodzenia naturalnego nie chronią wystarczająco przed wszystkimi ważnymi ekonomicznie szkodnikami, a ich dostępność jest gorsza w porównaniu do środków chemicznych.

MAGDALENA SZULC, JOANNA SOBCZAK, EWA MATYJASZCZYK

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE PROTECTION COSTS OF SELECTED ORCHARD CROPS AGAINST INSECTS USING PLANT PROTECTION PRODUCTS CONTAINING ACTIVE SUBSTANCES OF CHEMICAL AND NATURAL ORIGIN

Keywords: *active substance of chemical and natural origin, protection, apply, cost of protection treatments, codling moth, fruit-tree red spider mite*

SUMMARY

The cost of apple protection against fruit-tree red spider mite (*Metatetranychus ulmi*) and codling moth (*Laspeyresia pomonella*) was analyzed. The plant protection products containing active substances of natural and chemical origin were listed and compared. The analysis of protection costs considering 15 products failed to confirm the thesis that the protection with the use of chemical substances is cheaper than using the substances of natural origin. The products containing substances of natural origin do not ensure protection against all economically important insects and their availability is worse in comparison to chemical products.

MAGDALENA JAKUBOWSKA, ANDRZEJ PODLEŚNY, STANISŁAW BAWOŁ,
ANDRZEJ OBST, ANDRZEJ BANDYK, BEATA WIELKOPOLAN

ZNAJOMOŚĆ ZASAD INTEGROWANEJ OCHRONY ROŚLIN W ŚWIETLE BADAŃ ANKIETOWYCH PRODUCENTÓW ROLNYCH

Słowa kluczowe: *integrowana ochrona roślin, gospodarstwo rolne, rolnictwo, wiedza*

STRESZCZENIE

W roku 2014 przeprowadzono badania ankietowe dotyczące świadomości rolników w dziedzinie integrowanej ochrony roślin i poglądów rolników dotyczących wykorzystania programów komputerowych w zarządzaniu gospodarstwem. Badania wykonano w ośrodkach doradztwa rolniczego na terenie województwa warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego w ramach wiosennych szkoleń. W badaniu próbę badawczą stanowiło 360 respondentów z różnych powiatów regionu Warmii i Mazur oraz Wielkopolski, którzy zostali wybrani według wskazanych kryteriów. W opinii większości właścicieli badanych gospodarstw, wiedza ankietowanych na temat zagadnień związanych z integrowaną ochroną roślin, ogranicza się do znajomości podstawowych definicji związanych z tym tematem. Świadomość producentów rolnych na temat integrowanej ochrony roślin, stosujących nawożenie mineralne i intensywną ochronę plantacji pestycydami, jest większa niż rolników posiadających mało obszarowe gospodarstwa i stosujących tradycyjne technologie uprawy. Wiedza rolników na temat omawianych zagadnień, często skorelowana jest z wykształceniem rolników, przy czym większą znajomością omawianych zagadnień, wykazali się w odpowiedziach respondenci ze średnim i wyższym wykształceniem. Wiek ankietowanych nie wpływał w istotny sposób na stan wiedzy badanych. Ankietowani pochodzący z terenów województwa wielkopolskiego wykazywali się większą znajomością zagadnień związanych z integrowaną ochroną roślin, aniżeli respondenci biorący udział w badaniu z województwa warmińsko-mazurskiego.

MAGDALENA JAKUBOWSKA, ANDRZEJ PODLEŚNY, STANISŁAW BAWOŁ,
ANDRZEJ OBST, ANDRZEJ BANDYK, BEATA WIELKOPOLAN

KNOWLEDGE OF RULES OF INTEGRATED PLANT PROTECTION IN A QUESTIONNAIRES BY FARMERS

Keywords: *integrated crop protection, agricultural holdings, farming, knowledge*

SUMMARY

The questionnaire research was carried out in a 2014 regarding the farmers' awareness of integrated plant protection and their opinions on the influence of computer software in farm management. The study was conducted in the agricultural advisory centers in Warmia and Mazury and Wielkopolskie. The research was conducted on 360 farms, located from different district of the both regions. In the opinion of the majority of the owners of surveyed households, knowledge of the respondents about on issues related to the integrated plant protection, limited to the basic definitions. The awareness of the owners of the large-sized farms, where both mineral fertilization and pesticide protection are used, is greater in compulsion to the small-sized farms who apply cultivation technologies on a small scale.

Moreover, a greater understanding of discussed issues in the respondents indicated with secondary education than higher. Age of respondents did not have any significant impact to the state of the respondents. The surveyed originating in the area of the Wielkopolska region showed significantly greater knowledge of issues related to the integrated plant protection than the respondents in the study of Warmia and Mazury.

KATARZYNA NIJAK, WOJCIECH MIZINIAK

PODATNOŚĆ WYBRANYCH ODMIAN WIERZBY SALIX SPP. NA FITOFAGI

Słowa kluczowe: odmiany wierzby, odporność, fitofagi, owady, hodowla wierzby

STRESZCZENIE

Celem przeprowadzonych badań było wytypowanie odmian wierzby najbardziej i najmniej atrakcyjnych pokarmowo dla szkodników. Badania prowadzono na trzech odmianach Turbo, Start i Kortowska. Wykazano różną atrakcyjność pokarmową badanych odmian wierzby. Najsilniej atakowaną odmianą był Start. Najmniejsze uszkodzenia blaszek liściowych zanotowano w odmianie Turbo.

KATARZYNA NIJAK, WOJCIECH MIZINIAK

SUSCEPTIBILITY OF CHOSEN WILLOW SALIX SPP. VARIETIES TO PESTS

Keywords: willow varieties, resistance, pests, insects, cultivation

SUMMARY

The aim of the study was to select willow varieties the most and the least attractive as a food source to pests. Three willow varieties were chosen: Turbo, Start and Kortowska. They characterized with diverse attractiveness. Start was attacked the most often and the plants belonging to Turbo variety had their leaf blades the least damaged.